

УДК: 34:[336.71+336.221](477)

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.06.2.48>

## ВЗАЄМОДІЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ТА ПОДАТКОВОГО ПРАВА: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ І ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ В УКРАЇНІ

**Кобзева Т.А.,**

доктор юридичних наук, професор,  
професор кафедри адміністративного,  
господарського права та фінансово-економічної безпеки  
Навчально-наукового інституту права  
Сумського державного університету  
ORCID: 0000-0001-6176-0239

**Татарінова К.В.,**

студентка IV курсу  
Навчально-наукового інституту права  
Сумського державного університету  
ORCID: 0009-0008-8061-7444

**Кобзева Т.А., Татарінова К.В. Взаємодія банківської системи та податкового права: сучасні виклики і правове регулювання в Україні.**

Стаття присвячена комплексному дослідженню правової природи взаємодії банківської системи та податкового права в Україні з урахуванням аналізу сучасних викликів й особливостей правового регулювання. З'ясовано особливості банків у ролі податкових агентів, охарактеризовано їх правовий статус, функції та обов'язки у сфері адміністрування податків, зокрема щодо обчислення, утримання й перерахування податків до бюджету. Серед проблемних аспектів діяльності банків як податкових агентів визначено: складність обліку податкових зобов'язань у випадках багатокomпонентних фінансових операцій, неоднозначність трактування окремих норм податкового законодавства, а також ризики, пов'язані з автоматизацією процесів податкового адміністрування. Разом з тим, розглянуто нормативно-правову базу, котра регулює діяльність банківських установ як учасників податкових правовідносин.

Надано характеристику взаємодії банків з Державною податковою службою України та механізмів обміну інформацією між фінансовими установами й податковими органами. Наголошено, що одним із головних викликів у правовому регулюванні взаємодії банківської системи та податкового права є збереження конфіденційності банківської інформації. Проаналізовано роль банків у здійсненні фінансового моніторингу й запобіганні відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом, а також особливості проведення податкових перевірок банківських операцій. Особливу увагу приділено питанням дотримання банківської таємниці, конфіденційності інформації та правовим ризикам, пов'язаним з передачею даних податковим органам.

Окреслено ключові проблеми обміну податковою інформацією, зокрема у контексті дієвості впровадження ризикоорієнтованих підходів до податкового контролю. Проведено аналіз міжнародного досвіду (стандартів FATCA, CRS та ініціативи BEPS), і з'ясовано можливості їх адаптації до української податкової системи. Здійснено огляд актуальної судової практики, пов'язаної зі спорами між банками та податковими органами, у результаті чого виявлено тенденції у правозастосуванні. У рамках дослідження сформульовано рекомендації щодо вдосконалення правового регулювання взаємодії банківської системи й податкового права з метою забезпечення балансу між ефективністю податкового контролю та дотриманням прав банків і їхніх клієнтів.

**Ключові слова:** банк, банківська система, банківська таємниця, взаємодія, виклики, Державна податкова служба України, податкове право, податковий контроль, правове регулювання.

**Kobzeva T.A., Tatarinova K.V. Interaction between the banking system and tax law: current challenges and legal regulation in Ukraine.**

The article is devoted to a comprehensive study of the legal nature of the interaction between the banking system and tax law in Ukraine, taking into account the analysis of current challenges and features of legal regulation. The role of banks as tax agents is clarified, and their legal status, functions, and responsibilities in the field of tax administration, in particular with regard to the calculation, withholding, and transfer of taxes to the budget, are characterized. Among the problematic aspects of banks' activities as tax agents are: the complexity of accounting for tax liabilities in cases of

multi-component financial transactions, the ambiguity of the interpretation of certain provisions of tax legislation, as well as the risks associated with the automation of tax administration processes. At the same time, the regulatory framework governing the activities of banking institutions as participants in tax legal relations is considered.

The article describes the interaction between banks and the State Tax Service of Ukraine and the mechanisms for exchanging information between financial institutions and tax authorities. It emphasizes that one of the main challenges in the legal regulation of the interaction between the banking system and tax law is maintaining the confidentiality of banking information. The role of banks in financial monitoring and the prevention of money laundering is analyzed, as well as the specifics of tax audits of banking operations. Particular attention is paid to issues of banking secrecy, confidentiality of information, and legal risks associated with the transfer of data to tax authorities.

Key issues of tax information exchange are outlined, particularly in the context of the effectiveness of implementing risk-based approaches to tax control. An analysis of international experience, including FATCA, CRS, and BEPS standards, has been conducted, and the possibilities for their adaptation to the Ukrainian tax system have been identified. A review of current court practice related to disputes between banks and tax authorities was conducted, revealing trends in law enforcement. The study formulates recommendations for improving the legal regulation of the interaction between the banking system and tax law in order to ensure a balance between the effectiveness of tax control and the observance of the rights of banks and their customers.

**Key words:** bank, banking secrecy, banking system, challenges, interaction, legal regulation, State Tax Service of Ukraine, tax control, tax law.

**Постановка проблеми.** У сучасних умовах функціонування фінансової системи України взаємодія банківської системи та податкового права виступає ключовим елементом забезпечення ефективного контролю за грошовими потоками, протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і недопущення ухилення від оподаткування. Водночас зазначена взаємодія ускладнюється наявними прогалинами в правовому регулюванні, відсутністю скоординованих механізмів обміну інформацією між банківськими установами та податковими органами і недосконалістю процедур фінансового моніторингу. Як наслідок, постає нагальна необхідність глибокого теоретико-правового й практичного аналізу характеру та меж цієї взаємодії для формування узгодженого й ефективного нормативно-правового забезпечення.

**Метою дослідження** є всебічний аналіз правової природи, сучасного стану й проблем взаємодії банківської системи та податкового права в Україні з урахуванням актуальних викликів фінансово-правового регулювання, а також формулювання пропозицій щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання.

**Стан опрацювання проблематики.** Взаємодія банківської системи й податкового права є актуальною темою для наукових досліджень через складнощі сучасного правового регулювання і виклики, що виникають у цій сфері. Значний внесок у вивчення цих питань зробили такі науковці: М.В. Правдюк, Є.М. Шагун, І.О. Хорошилова, У.Я. Грудзевич, С.М. Пилипенко, С.В. Огінок, М.М. Пінтоха, В.В. Руденко, Н.В. Степаненко, К.О. Шкляр та інші. Їхні наукові праці дозволяють комплексно розглянути механізми співпраці банківської системи з податковим правом, особливості податкового контролю й правове забезпечення фінансового моніторингу в Україні.

**Виклад основного матеріалу.** Взаємодія банківської системи та податкового права є необхідною умовою для ефективного функціонування фінансової системи держави. Банківська система відіграє ключову роль у забезпеченні прозорості грошових потоків і виконанні податкових зобов'язань суб'єктами господарювання. У свою чергу, податкове право встановлює правові механізми залучення банків до процесів податкового контролю. Відтак, правове регулювання взаємодії між банківською системою та податковим правом має відповідати сучасним викликам фінансової безпеки та міжнародним стандартам.

У зазначеному контексті правовий інститут податкового агента постає як системоутворюючий елемент механізму податкового контролю й адміністрування, через який реалізуються частина основних фіскальних функцій держави. Згідно з ч. 1 ст. 18 Податкового кодексу України (далі – ПК України), податковим агентом визнається особа, на яку цим Кодексом покладається обов'язок з обчислення, утримання з доходів, що нараховуються (виплачуються, надаються) платнику, та перерахування податків до відповідного бюджету від імені та за рахунок коштів платника податків [1].

У сфері банківської діяльності саме банки виконують функції податкових агентів відповідно до положень ПК України, зокрема в частині утримання податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО), таких як заробітна плата, дивіденди та інші виплати, що здійснюються на користь платників податків. Вони виконують обчислення податкових зобов'язань, утримання податків із нарахованих доходів,

ведення відповідного обліку, своєчасне подання податкової звітності та перерахування податків до бюджетних установ. Дана діяльність банків сприяє реалізації принципів податкового адміністрування, забезпечуючи законність і своєчасність надходжень до бюджетної системи України.

Податкове регулювання банківської діяльності в Україні базується на комплексі нормативно-правових актів, серед яких провідну роль відіграють Податковий кодекс України, Закон України «Про банки і банківську діяльність», а також підзаконні акти, прийняті Національним банком України й Державною податковою службою України (далі – ДПС України). Ці нормативні документи забезпечують правову основу для встановлення порядку оподаткування банківських операцій, визначення об'єктів оподаткування, механізмів податкового контролю та відповідальності за порушення податкового законодавства.

Втім, регуляторна система у сфері оподаткування банків повинна бути не лише фіскальним інструментом, але й стимулювати розвиток фінансового сектору. Як зазначає науковиця І.В. Правдюк, з метою оптимізації системи оподаткування банківських установ доцільною є активізація стимулюючої функції податкового регулювання [2, с. 216], що дозволить створити сприятливі умови для банківської діяльності. На нашу думку, особливої актуальності набуває формування збалансованої податкової політики, здатної забезпечити як надходження до бюджету, так і сталий розвиток банківської системи.

Таким чином, удосконалення податкової політики у сфері банківської діяльності повинно враховувати не тільки макроекономічні цілі, а й специфічну роль банків у податковій системі держави. Зважаючи на те, що однією з даних ключових ролей є виконання функцій податкових агентів, банки набувають обов'язку здійснювати обчислення, утримання та перерахування податків до бюджету відповідно до вимог чинного податкового законодавства.

Згідно з п. 2 ст. 18 ПК України, податкові агенти прирівнюються до платників податку та мають права і виконують обов'язки, встановлені цим Кодексом для платників податків [1]. Тож, банк, виконуючи роль податкового агента, зобов'язаний здійснювати нарахування й сплату податків за кошти інших платників податків від їх імені, вести податковий облік, а також подавати звітність до податкових органів [2, с. 211]. Ці обов'язки стосуються, зокрема, утримання ПДФО при виплаті процентів за депозитами, здійснення операцій з валютними цінностями, виплати дивідендів і т.д.

Наприклад, при нарахуванні процентів за строковими депозитами банк повинен утримати ПДФО за ставкою 18% та військовий збір у розмірі 5% і своєчасно перерахувати їх до бюджету, що передбачено ПК України [1]. Неналежне виконання таких функцій може спричинити настання податкової відповідальності, що підкреслює важливість дотримання податкової дисципліни банківськими установами.

Разом з тим, незважаючи на нормативну визначеність функцій і обов'язків банків як податкових агентів, їх реалізація на практиці супроводжується низкою викликів різного спектру. Вважаємо, що основними проблемними зонами є: складність обліку податкових зобов'язань у випадках багатокomпонентних фінансових операцій, неоднозначність трактування окремих норм податкового законодавства, а також ризики, пов'язані з автоматизацією процесів податкового адміністрування. Наприклад, при здійсненні валютних переказів на користь нерезидентів банк повинен оперативно й коректно визначити джерело походження доходу та порядок його оподаткування відповідно до положень міжнародних договорів. У випадку помилки відповідальність несе саме банк як податковий агент, що посилює навантаження на внутрішні служби комплаєнсу й податкового обліку фінансової установи.

Однак, виконання банками функцій податкових агентів є лише однією зі складових їхньої ролі у забезпеченні фіскальної стабільності держави. Взаємодія банківської системи з податковими органами не обмежується лише обчисленням, утриманням і перерахуванням податків. В умовах зростаючих фінансових ризиків, пов'язаних з ухиленням від оподаткування, та поширення схем відмивання доходів, отриманих злочинним шляхом, особливого значення набуває налагоджена співпраця банків із Державною податковою службою України.

Враховуючи зазначене, роль банків у здійсненні фінансового моніторингу та боротьбі з відмиванням грошей стає ще більш вагомою. Дефініція фінансового моніторингу тлумачиться п. 66 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» як сукупність заходів, що вживаються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу [3].

Банки, будучи першою ланкою в системі фінансового моніторингу, мають значний вплив у запобіганні й виявленні відмивання грошей, забезпечуючи фінансову безпеку та стабільність системи шляхом впровадження внутрішнього контролю, облікових процедур і технологій для аналізу й ви-

явлення підозрілих транзакцій [4, с. 105]. За експертними оцінками, обсяг операцій із легалізації злочинних доходів сягає близько 5% світового ВВП [5], що, на нашу думку, зумовлює необхідність посилення банківської ролі у системі фінансової безпеки.

Спираючись на наукову позицію М. М. Пінтохи, посилення контролю над фінансовими транзакціями вимагає суттєвого фінансування для впровадження моніторингових систем, а також забезпечення їхньої відповідності міжнародним стандартам регулювання [6, с. 306]. Тобто, наприклад, застосування системи аналізу поведінкових моделей транзакцій дає змогу виявити аномальні операції, характерні для схем легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом. Саме тому посилення ролі банків у фінансовій безпеці вимагає значних інвестицій та адаптації до міжнародних стандартів, зокрема FATF, що підкреслює їхню відповідальність у глобальній системі протидії фінансовим злочинам.

З огляду на роль банків у здійсненні фінансового моніторингу та протидії відмиванню доходів, податкові перевірки набувають особливого значення як інструмент державного фінансового контролю. Фактично, податкові перевірки є реальним засобом податкового контролю, котрий допомагає виявляти та запобігати ухиленню від оподаткування, підвищує податкову дисципліну платників, зменшує тіньову економіку й сприяє створенню справедливої податкової системи [7, с. 97]. Зокрема, відповідно до ст. 61 Закону України «Про банки і банківську діяльність», банки та Національний банк України зобов'язані забезпечувати збереження банківської таємниці [8].

На практиці, під час таких перевірок податкові органи дедалі частіше вимагають доступу до банківських операцій платників податків, що викликає суперечки стосовно меж конфіденційності інформації та дотримання принципу банківської таємниці. Зловживання повноваженнями або надмірне втручання у фінансову діяльність суб'єктів господарювання може спричинити втрату довіри до банківської системи та порушення прав платників податків. Як наслідок, вбачаємо обґрунтовану потребу у впровадженні чітких та прозорих процедур доступу податкових органів до банківської інформації, котрі гарантують законність, мінімізацію втручання у фінансову діяльність платників податків і одночасно забезпечують ефективний податковий контроль.

Банки як податкові агенти взаємодіють із Державною податковою службою України на підставі положень Податкового кодексу України. Зокрема, відповідно до пп. 20.1.5 п. 20.1 ст. 20 ПК України, контролюючі органи мають право безоплатно отримувати від банків інформацію та довідки про рахунки платників податків з урахуванням обмежень, передбачених законодавством про банківську таємницю [1]. У разі наявності податкового боргу ДПС України може ініціювати платіжну інструкцію на примусове списання коштів із рахунків боржника, за умови наявності рішення суду, спираючись на п. 95.3 ст. 95 ПК України [1]. Електронна взаємодія між ДПС, Державною казначейською службою та надавачами платіжних послуг регламентується Порядком інформаційної взаємодії, затвердженим Наказом Міністерства фінансів України № 669 від 30.12.2024, котрий встановлює процедури передавання платіжних інструкцій на стягнення коштів в електронній формі, включно з їх перевіркою, виконанням або відмовою в обробці [9].

У межах міжнародного обміну інформацією банки зобов'язані виконувати положення Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки», що імплементує стандарт CRS, подаючи до ДПС України дані про рахунки нерезидентів після здійснення процедур належної перевірки [10]. Таким чином, взаємодія банків із Державною податковою службою України включає прийом і перерахування податкових платежів, надання інформації про фінансові операції клієнтів для контролю, інтеграцію з електронними системами ДПС України для автоматизації обліку та звітності про рух коштів.

У частині інформаційного обміну між банками й податковими органами ключовим є положення п. 69.2 ст. 69 ПК України, згідно з яким банки зобов'язані надавати інформацію про відкриття, закриття та зміну реквізитів рахунків платників податків у день проведення операції [1]. На запит податкових органів, згідно з п. 73.3 ст. 73 ПК України, банки як суб'єкти інформаційних відносин також зобов'язані надавати інформацію про рух коштів на рахунках [1]. Наприклад, ДПС України може отримати виписки для перевірки дотримання лімітів ФОП чи виявлення прихованих доходів. Такі запити оформлюються відповідно до ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність», положення якої дозволяє розкриття банківської таємниці за обґрунтованим письмовим запитом ДПС України [8].

Втім, у сфері правового регулювання взаємодії банківської системи й податкового права одним із ключових викликів залишається забезпечення дотримання банківської таємниці. Наприклад, Н.В. Степаненко та К.О. Шкляр серед основних викликів дотримання банківської таємниці виокремлюють активне впровадження електронних платіжних систем і онлайн-банкінгу, що супроводжується зростанням ризиків стосовно забезпечення конфіденційності банківської інформації [11, с. 75].



Окрім того, проблемними є межі допустимого розкриття інформації на запити податкових органів, відсутність єдиних стандартів обміну даними, а також колізії між законодавством про банківську таємницю та вимогами фінансового моніторингу й міжнародного податкового співробітництва.

Ще однією з актуальних проблем правового регулювання взаємовідносин між банківськими установами та податковими органами виступає недостатньо унормований механізм обміну податковою інформацією. Попри наявність відповідної правової бази, зокрема положень Податкового кодексу України й спеціального законодавства у сфері банківської діяльності, спостерігається правова невизначеність щодо меж, умов і процедур доступу контролюючих органів до інформації, котра становить банківську таємницю. Це обумовлює потенційні загрози порушення конституційних та процесуальних прав клієнтів банківських установ, водночас істотно ускладнюючи реалізацію ефективних заходів стосовно запобігання й протидії ухиленню від оподаткування.

Враховуючи наявні виклики у секторі банківської таємниці та проблеми обміну податковою інформацією між банками й податковими органами, на нашу думку, ризикоорієнтовані підходи до податкового контролю стають важливим механізмом оптимізації взаємодії банківської системи та податкового права. Вони дозволяють фокусувати податкові перевірки на операціях із високим податковим ризиком, що знижує навантаження на банки й мінімізує втручання в законні транзакції. Через складність банківських операцій точна ідентифікація ризиків ускладнена, що потребує чітких критеріїв і методик оцінки. Тобто, впровадження ризикоорієнтованих підходів підвищує ефективність контролю, зменшує кількість необґрунтованих перевірок та сприяє захисту банківської таємниці, одночасно забезпечуючи прозорість фінансових потоків і відповідність податковому законодавству.

Україна є стороною низки міжнародних угод, спрямованих на імплементацію механізмів автоматичного обміну податковою інформацією, зокрема Угоди між Урядом України та Урядом США відповідно до вимог FATCA, Угоди про обмін звітністю за принципом QCAA, а також Багатосторонньої угоди про обмін звітністю за країнами (CbC) [12, с. 102]. Водночас державна податкова політика орієнтується на стандарти CRS, що визначають єдині правила збору, зберігання та автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки нерезидентів. Застосування зазначених механізмів є складовою імплементації плану BEPS, спрямованого на протидію ухиленню від оподаткування. Такий підхід, безумовно, створює необхідність тісної взаємодії банківської системи з податковими органами.

Адаптація міжнародних стандартів, особливо CRS та BEPS, вимагає імплементації положень міжнародних договорів, ратифікованих Україною, до національного законодавства відповідно до Закону України «Про міжнародні договори України» [13]. Норми Податкового кодексу України (зокрема пп. 39.3.3 п. 39.3 ст. 39 ПК України) вже частково враховують вимоги BEPS, однак не врегульовано механізм автоматичного обміну банківською інформацією [1]. Ст. 107 ПК України [1] та ст. 62 Закону України «Про банки і банківську діяльність» [8] не забезпечують належного доступу ДПС до фінансових даних без порушення банківської таємниці. Отже, нагально необхідне прийняття спеціального закону або внесення змін до чинного законодавства для повноцінної реалізації CRS.

У контексті правового регулювання адаптації міжнародних стандартів до національного правопорядку України значної актуальності набуває необхідність системного оновлення й гармонізації законодавства, що регламентує банківську діяльність, податкові відносини та фінансовий контроль. З огляду на зобов'язання, взяті в межах міжнародних ініціатив, у тому числі стандартів CRS, FATCA й Плану BEPS, є потреба в забезпеченні належної імплементації положень, які стосуються автоматичного обміну податковою інформацією, протидії ухиленню від оподаткування та агресивному податковому плануванню. Вказане вимагає внесення змін до низки нормативно-правових актів, зокрема Податкового кодексу України [1], законів України «Про банки і банківську діяльність» [8] і «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» [3].

Крім того, імплементація положень Директив Європейського Союзу потребує чіткого визначення повноважень уповноважених органів, таких як Державна податкова служба України, Національний банк України, Міністерство фінансів України й Державна служба фінансового моніторингу України, а також створення ефективних механізмів міжвідомчої взаємодії та електронного обміну даними. Відтак, на нашу думку, першочергового значення набуває розробка єдиного законодавчого акту або концепції, що забезпечить системну інтеграцію міжнародних стандартів у сфері фінансового контролю й податкової прозорості, із чітким визначенням процедур, санкцій, меж дискреції органів державної влади та механізмів судового оскарження.

Для практичного розуміння особливостей правового регулювання взаємодії банківської системи й податкового права в Україні доцільно звернутися до аналізу конкретних судових рішень, котрі ві-

дображають правові підходи у цій сфері. Слід розглянути судові рішення по справі № 640/5153/20 від 29.04.2025 р. [14]. У наведеному рішенні простежується чітка взаємодія банківської системи та податкового права через інститут податкового агента. ПАТ «Ощадбанк», як банківська установа, виступає податковим агентом при виплаті доходу нерезиденту, зобов'язаний утримати та перерахувати податок до бюджету відповідно до Податкового кодексу України. Таким чином, банк реалізує податкову функцію, інтегровану в банківську діяльність. Податковий орган перевіряє законність такого утримання й, у разі надміру сплаченого податку, має ухвалити рішення про його повернення. Взаємодія відбувається через механізм адміністрування податків, де банк виконує фінансову операцію, а податковий орган – контрольну та регуляторну функції. Така взаємодія в рамках даного судового рішення регулюється положеннями Податкового кодексу України (п. 103.12 ст. 103), Кодексу адміністративного судочинства України (ч. 2 ст. 77, ч. 4 ст. 245), Рекомендацією Комітету Міністрів Ради Європи № R (80)2 і Методологією антикорупційної експертизи щодо меж дискреційних повноважень суб'єктів владних повноважень [14].

Ще одним раціональним прикладом є судові рішення по справі № 826/5988/18 від 18.09.2025 р. [15]. У рамках даного судового рішення відбувається взаємодія банківської системи та податкового права через механізм податкового обліку об'єктів оподаткування. АТ «ПРАВЕКС БАНК», як банківська установа, зобов'язане подавати повідомлення за формою № 20-ОПП про кожний об'єкт, пов'язаний з оподаткуванням. Центральне міжрегіональне управління ДПС України, реалізуючи контрольну функцію, наклало штрафні санкції за неподання таких повідомлень. Суд підтвердив, що узагальнення інформації є правом платника, проте не підставою для зменшення штрафу, що свідчить про суворе застосування норм ПК України. Така взаємодія регулюється положеннями Податкового кодексу України (п. 63.3, п. 117.1), Кодексу адміністративного судочинства України (ст. 77, ст. 90, ст. 139), а також практикою Європейського суду з прав людини стосовно обґрунтованості рішень (наприклад, у справі «Серявін та інші проти України») [15].

**Висновки.** Отже, взаємодія банківської системи та податкового права в Україні реалізується через делегування банкам функцій податкових агентів, участь у механізмах фінансового моніторингу, обмін інформацією з податковими органами й супровід податкового контролю. Така взаємодія сприяє підвищенню прозорості банківських операцій, протидії ухиленню від оподаткування та забезпеченню фінансової безпеки держави. Водночас, існують проблеми нормативного характеру, у тому числі щодо дотримання банківської таємниці, нечітких процедур інформаційного обміну й фрагментарності правового регулювання. Взаємодія банківської системи та податкового права регулюється Податковим кодексом України, законами України «Про банки і банківську діяльність», «Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» тощо. Як наслідок, в умовах сучасних викликів, зокрема цифровізації та імплементації міжнародних стандартів, постає об'єктивна необхідність комплексного оновлення законодавства України з урахуванням балансу приватного і публічного інтересу.

#### СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 08.10.2025).
2. Правдюк М.В. Оподаткування банківської діяльності. *Наука і техніка сьогодні. Серія «Право»*. 2023. № 9(23). С. 207–220. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9\(23\)-207-220](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2023-9(23)-207-220) (дата звернення: 09.10.2025).
3. Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 09.10.2025).
4. Шагун Є.М., Хорошилова І.О. Роль банківського обліку у фінансовому моніторингу та протидії відмиванню грошей. *Обліково-аналітичний та економіко-фінансовий інструментарій управління сучасним підприємством: міжнародний досвід*: матер. IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 24 трав. 2024 р.). Харків: ХНАДУ, 2024. С. 104–107. URL: <https://surl.li/drrtsd> (дата звернення: 10.10.2025).
5. Грудзевич У.Я., Пилипенко С.М., Огінок С.В. Комплаєнс-політика банків України на сучасному етапі. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 60. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-128> (дата звернення: 11.10.2025).
6. Пінтоха М.М. Пріоритети державної політики у банківській сфері: безпековий аспект. *Вісник ХНТУ*. 2025. Т. 2 № 1(92). С. 303–307. DOI: <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2025.1.2.44> (дата звернення: 11.10.2025).

7. Руденко В.В. Податковий контроль як інструмент протидії ухиленню від оподаткування. *Актуальні проблеми розвитку регіональної економіки*. 2025. Т. 2. Вип. 21. С. 89–101. DOI: <https://doi.org/10.15330/apred.2.21.89-101> (дата звернення: 11.10.2025).
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення: 11.10.2025).
9. Про затвердження Порядку інформаційної взаємодії Державної податкової служби України, Державної казначейської служби України та надавачів платіжних послуг під час передавання платіжних інструкцій на стягнення коштів в електронній формі: Наказ Міністерства фінансів країни від 30.12.2024 р. № 669. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0066-25#Text> (дата звернення: 12.10.2025).
10. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо імплементації міжнародного стандарту автоматичного обміну інформацією про фінансові рахунки: Закон України від 20.03.2023 р. № 2970-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2970-20#Text> (дата звернення: 12.10.2025).
11. Степаненко Н.В., Шкляр К.О. Банківська таємниця: сучасний стан та перспектива розвитку. *Legal Bulletin*. 2025. № 1 (15). С. 72–76. DOI: <https://doi.org/10.31732/2708-339X-2025-15-A10> (дата звернення: 12.10.2025).
12. Руденко О.В., Синчак В.П. Україна в системі міжнародного обміну податковою інформацією: сучасний стан та перспективи. Розвиток економіки в контексті інтеграції до європейського науково-інноваційного простору : матер. II наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 21-22 червня 2024 р.). Одеса: Видавництво «Молодий вчений», 2024. С. 102–106. URL: <https://surl.li/oqyunl> (дата звернення: 17.10.2025).
13. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text> (дата звернення: 17.10.2025).
14. Рішення Львівського окружного адміністративного суду від 29.04.2025 р. у справі № 640/5153/20. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126989610> (дата звернення: 20.10.2025).
15. Рішення Одеського окружного адміністративного суду від 18.09.2025 р. у справі № 826/5988/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130318265> (дата звернення: 20.10.2025).